

СЕЉАК.

Пожаревац.

30. ДЕКЕМБРА.

ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

ЗА ЦЕЛОКУПНУ ПОЉСКУ ПРИВРЕДУ И КУЋЕВНЕ ПОТРЕБЕ.

Година X.

1880.

ГОДИШЊА ПРЕДПЛАТА:
за Србију . . . . . 8 динара.

ВЛАСТНИК И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Др. ТОРЂЕ РАДИЋ.

ГОДИШЊА ПРЕДПЛАТА:
за Аустро-Угарску . . . 4 фор. а. вр.

„Селах“ излази сваког 15. и 30. у месецу на читавом табаку. Овогодишњи предплатници добивају на дар велику слику:
„НАЈПЛЕМЕНИТИЈЕ ВРСТЕ КОКОШАКА“.

Број 24.

ПРЕДПЛАТА СЕ ШАЉЕ:
из Србије: Уреднику „Селака“ у Пожаревац,
из Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине: књи-
жари Браће Јовановића у Панчево.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

Ступајући с 1. Јануаром 1881. у једанајесту годину с нашим по народ корисним подужећем, позивамо овим на нову предплату.

Рад је наш од прошлих десетак година довољно познат читалачком свету, па држимо, да нам није нужно понављати наш програм, но само примећујемо то, да ћемо идуће године дати нашим предплатницима нешто више но прошле године. — Уредништво овога листа, не жали труда ни трошка, да усавршује лист и да га својим садржајем уздигне на висину ону, на којој стоје данас подобни страни листови, а нарочито да задовољи и поучи своје читаоце у напредној земљорадњи, воћарству, винодељу, повртарству, сточарству и лечењу стоке, пчеларству и свима осталим пољопривредним струкама, као и домаћим потребама и вештинама, и то све разумљивим, чистим, народним језиком. — Наша је брига вазда била, да „Селах“ буде све то бољи и угледнији. Од броја предплатника све зависи; што више предплатника, тим ће и „Селах“ бољи и лепши бити, јер чим је више подпоре, тим је и милији рад.

Но да би још више штоване читаоце задовољили, чинимо им једну услугу, која ће сваком домаћину добро доћи, а то је: ми ћемо сваком нашем предплатнику, који нам годишњу предплату у напред пошље, послати уз лист као дар један пакет разнога семења. Ми ово чинимо с тога, да пустимо и у наш свет семења племенитијег, новијег поврћа, које се у нас још добити не може. У том пакету биће семења од купуса

најкрупнијег, грчког; кеља, паризког жутог; келерабе, беле, најкрупније, алгирске; мркве, најкрупније, енглеске; мркве, најраније, холандске; паштрнака, крупног, дугачког; першуна, кратког, шећерца; першуна, крецавог, талијанског; цвекле, крваво-црвене; салате, главичасте, жуте, зелене и шарене; ротквице, месечарке, румене, с белим репом; спанаћа, најкрупнијег, кипарског; краставаца, паризких, ситних, најбољих за киселење; целера, јабучастог, крупног; грашка, зеленог, енглеског, рањог; пасуља, вишње (тачкаша) Mont d'or, без и најмање кончића. Осим тога могу штовани предплатници имати и карфиола, француског, „Lepotmand“, ко га захте. Од цвећа: лепе кате, дупле, у разним бојама; шебоја, дуплог, енглеског, у разним бојама. — Семе је ово од наших пријатеља и сарадника, првих немачких и француских баштована (Лоренца и Шмита из Ерфурта и Вилморена из Париза).

„Сељак“ ће и идуће године излазити на целом, великом табаку сваког 15. и 30. у месецу; сваки број, осим одабране, практичне садржине, доносиће најмање по две лепе слике, а поред тога и свака три месеца по један, живим бојама бојадисан прилог, као што је ове године два донео; ти прилози свакој кући као украс служити могу. (Новим предплатницима даћемо прошлогодишња два бојадисана прилога за 1 динар или 50 новчића).

„Сељак“ стаје за идућу годину са семењем и прилозима заједно:

на годину . . .	10 динара или 5 форинти а. вр.
„ по године . . .	5 динара или 2 форинта 50 новч. а. вр.

На три месеца не примамо предплату.

Семења ћемо само толико наручити, колико се годишњих предплатника најдаље до конца месеца Јануара 1881. пријаве; ко се дотле не пријави и предплату не пошље, тај нека нас не криви, ако неузмогне доцније добити семење и подпуне бројеве. Ми ово изрично кажемо у напред, па нека се сваки, који жели држати „Сељака“, по томе управља. Семе ће се поштом разаслати с 5. бројем.

Умољавамо наше дојаконије предплатнике и пријатеље, да се у кругу својих познаника заузму и да нам што више нових предплатника прикупе; даље умољавамо г. г. учитеље и свештенике да „Сељака“ народу препоруче, коме је управо и намењен, а наша ће брига бити, да сваки читалац нађе у „Сељаку“ поуке и задовољства.

Скупљачи добивају на 10 предплатника по један лист са семењем заједно; а ако су предплатници годишњи, онда још и једну књигу „Повртарство“, у име награде за њихов труд. „Повртарство“ са 174 слика у тексту, и 39 бојадисаних слика на пет табала, дајемо предплатницима нашим у пола цене, дакле за 3 динара, или 1 фор. 50 новч. а. вр.

Предплатнике из Србије молимо да своју предплату пошљу управо

Уредништву „Сељака“
у Пожаревац.

Предплатници из Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине нека изволе предплату послати:

Књижари	Књижари
Браће Јовановића	или: Луке Јоцића и Друга
у Панчево.	у Нови Сад.

У Београду прима предплату књижара Вел. Валожића.

Др. Ђ. Радић,

професор земљорадње и уредник „Сељака.“

О мерама за унапређење нашег винодеља.

1. Виногради наши махом су засађени у земљи, која је само овлашно припремљена. Изузевши жупе, нигде се земља не риља. Без риљања нема темељитог засађивања, нема рода ни дуге старости; шта више ни нужног поретка у винограду.

2. Садови и јарци местичави су и неподпуни, те и отуда у роду назадни.

3. Како је виноград, сађен садиљком, кратког века, а ни онај са јамићима, није знатно дужега, то се попуњавање и подмлађивање мора непрестано обнављати с „потапањем.“ Отуда се изгуби ред, отежа рад и преглед; многи чокоти дођу сувише у густо, између многих, опет, остане ледина, која се отрави и закорови. Потанани чокот, у доцнијим периодама, све слабију лозу тера и мање рода даје.

4. У избору сората и лозе за сад, влада нехат и незнање; не разликују се родне лозе од неродних, шурих, ни сорте између себе по вредности. Отуда нема извесности, ни да ће се лоза примити, ни да ли ће кад, и каквог рода доносити. Има лоза једне исте сорте, које су плодније од других, то ваља знати, и према томе и избор удешавати.

5. Обрађивање земље преко године, не врши се свагда подједнако тачно и благовремено. Често, напушта се по гдекоја важна радња са свакојаким не умесним изговором.

6. Нега чокоћа, почев од „углављивања“, резидбе и одгајивања, па редом кроз све радње, као очењавање „аврика и метиља“, заперака, сувишног лишћа и врхова од ластара, везивање и заламање, — морају смотреније да се врше, па да рода буде и више и бољег.

7. Требљење штеточиња, уништавање болести и предупређење од елементарних оштета, не врши се усталачки ни с пажњом.

8. Виноградска земља или се не ђубри никако, или врло ретко, а винова лоза борави на једном истом месту, још од времена римских, или бар од времена наших деспота, — једном речи столећима, па није чудо што је у родности попустила.

9. За време бербе не мотри се на потпуну зрелост грозња; пударење (део пољске

полиције, сасвим је недовољно и несигурно за време бербе, а толи преко целе године.

Општинска власт са својим надзором, обично је овлашна и гледа кроз прсте, те се тако гласу свог винодељскога предела може да нахуди.

10. Грозње или се остави те трули до одређеног свеца, до кога је берба заказана, или се бере пре тога само да неби трулило. Међутим погрешно је и једно и друго. Ако се предузме у Августу истрање земље и закидање лишћа око грозња, да се не подупарава грозње, и да се земљом непрска, онда зацело неће трулити. И најпосле ако нешто и иструли, ваља издвајањем такога грозња, (сортирањем) уклонити га од осталог кљука, што је важно нарочито код прављења црнога вина, — па онда нећемо морати на тај рачун хитати с бербом, већ сачекати да грозње потпуно узри.

Подбирањем такође се можемо у томе помоћи, и као што Смедеревци већ раде, од бербе највећу корист извући.

11. Без сортирања грозња, не може се производ разних година ни приближно међу собом уједначавати. А на једнообразност материјала, како у годишњем производу једног предела, тако и у производима више година, ваља много мотрити, јер је то важан услов регулисања винарске трговине.

12. Грозње се муља неподпуно, пошто справе за то нису довољно раширене. Шепурина се не издваја, а за фина вина желети је и то да се чини. Цеднице су ретке, те је цеђење неподпуно.

13. О врењу нису чисти појмови раширени, те се с тога не поклања довољно пажње надзору превирење течности, нити се топлота при томе регулише.

Врење шире, — то је постање вина. Врењем се каквоћа вина постиже; оно се врењем може покварити а и поправити.

14. Судови се не чувају добро, нити се свагда чисте како ваља. А и немамо их довољно.

Подрума такође немамо довољно и добрих.

15. Вино се не одваја од комине кад треба, нит претаче у своје време, ни негује без мање до подпуног савршенства и зрелости.

Укратко побројане главније сметње унапређењу винодеља нашег.

Прва главна сметња унапређењу винодеља нашег састоји се у томе: што је цена нашег вина тако малена, и управо нижа, но што је просечни садањи принос наших винограда, па изгледа да се неби довољно рентирили трошкови, који би били потребни, да се наше винодеље тако уреди, како би и више и бољег производа могли имати.

Друга је важна сметња та, што у нас нема потребних услова, да се повећа винарска радња, од стране појединаца за сопствени рачун оснује и уреди; а тако исто нема услова, да се може удружење рада и капитала постићи. А ово је међутим потребно да се извоз вина на страну развије; с развијем извоза, боља се цена вина добије, а с бољом ценом и могућност унапређења нашег винодеља створи.

Трећа је сметња та, што влада незнање и нехат у винодељу, а до сада примењена средства, поука књигом, а донекле и речма, није довољна, но треба поука: делом и примером т. ј. живим радом, па да се знање и веровање у масу виноделаца улије. У примеру ваља да се бољи и успешнији рад и распоред огледа, па да му се верује и подражава.

Даље су сметње следеће: није издвојена ни једна радња, па да се штетан прелаз из једне у другу спречи, нити је винарска трговина ма чим регулисана, па да се штета сама собом одклони; није делано у томе правцу, да се домаћем производу заштита укаже од стране надмоћније и успешније утакмице, нити јој се давао мегдан ни подстицање и рукапомоћ, да на страниј пијаци успешно утакмицу издржати може.

Сметње ове, које су побројане, а има их и повише неспоменутих, и ако понаособ по-

сматране, изгледају мале и незнатне, опет у друштву, у заједници и нераздвојности својој чине, те ми за сад у винодељу стојимо на ниском ступњу, и од ове радње немамо оне користи, које винодеље доноси земљама подобно удесним за ову грапу привредну, и које би користи оно и нама заиста доносити могло.

Мере које би требало предузимати за унапређење винодеља јесу:

1. Отварање и уређење винарске радње и трговине. —

Ово се може учинити, ако се прибаве услови потребни за удружење рада и капитала; и ако се уреде и склопе винарске задруге и удружења; под видом и начином, који најбоље одговара нашим привредним односима, а даје највише јемства за правичну деобу и распоред користи од таквог предузећа. —

2. Подпомагање и ширење стручне наставе не само помоћу јавних предавања, путујућих учитеља и књиге, него установљавањем опитних и сортиментских винограда и подрума, што би изнајпре заступило место виноделске школе; а доцније требало са овом да се споји.

3. Приређивање изложби винарских и целисходније њихово уређење, при којима би се изложбама

награђивала само она вина, за која се зна у којој су мери произведена и по којој се цену могу купити, те да се тако наградом оно подпомогне, што помоћи одиета потребује, што ће промету и потрошњи од користи бити.

4. Да се премије, и то повеће, издају онима, који докажу, да су у страну земљу извозили две три године узасоб, извесну количину вина, која се тамо радо трошила.

5. Да се и качарском занату пажња обрати, јер је и он потребан виноделцу.

6. Да се умоли влада, да извесним мерама

Кукуруз „коњски зуб.“

подпомогне и регулише напредовање ове радње, у колико то средства пољско-привредног друштва неби могла постићи.

Септембар 1880.

Пожаревац.

Професор
Милутин М. Савић.

Према овој благој зими, каквој се години имамо надати?

Овогодишња изванредно блага зима, непрестано је још предмет разговора, нагађање и слутње: каква-ли ће после овакове јесени и зиме, наступајућа година бити? Људи се радо повраћају, у колико се сећати могу, у давније доба, да нађу зиму, која је налик овогодишњој била, па онда да пророкују: каква бијаше следећа година, таква ће и ова наступајућа бити.

Ова необично топла зима, даде људма повода, да потраже љетописе по читаве векове назад, неби-ли из њих могли што сазнати према нашем времену. Тако је забележено у старим књигама, да је године 1186. била зима још блажија од овогодишње; речене године цватило је дрвеће око божића; месеца Фебруара беше јабуке као лешњици крупне; месеца Маја бијаше жетва, а Августа беше берба. — Године 1289. не беше целе зиме ни мало снега, дрва се зеленише још око божића; Фебруара месеца дозреше јагоде, а Априла је процветало грожђе. У новије пак време сећају се стари људи, да је овакова зима била 1833/4, а следећа 1834. година, беше једна од најблагословенијих овога столећа. Неби-ли Бог дао, да се и година 1881. угледа на 1834. То су наравно наше жеље и само наслућивања, без икаквог поузданог основа.

Људи, који се баве мотрењем метеорологијских и биологијских појава, држе, да ће после ове необичне јесени и зиме, бити и необично лето, — наравно, или с необично повољном, или изванредно неповољном годином.

Оно наравно све од тога зависи, што ће рећи друга половина зиме, која још ни одпочела није. Ако останемо поштеђени од даље зиме, онда се можемо надати плодној години. Разлози леже у самој природи. Вишегодном биљу се од топле влаге тек минуле јесени, жиле обилато развиле, а овакав је развитак први услов обилатом плоду.

Па и велике поплаве, које су летос и јесенас биле свет поплашиле, могле би допринети обилатој години, јер воде бијаху топле, а осим тога нанесоше сијасет муља (наплавка) и биљнога трулежа, који би могао у многоме надокнадити вештачко ђубрење. Цела је природа тако приправљена, да ће код првог пролетњег сунца све оживити и бујнути зеленилом и цветом.

А кад природа рано с пролећа растом покрене, оне су године кошери и пивнице обично увек пини. — Но наопако би било, кад би нам зима месеца Марта своју жестину осетити дала. А да будемо жестоко ошинути, не треба нам баш ни жестоке студени, јер кад би топли дани и даље потрајали, би доцније у невреме и од средње зиме пострадали, која би иначе, кад је зима нормална, без штете прошла. Разлог је свемо томе, што је природа разгаљена; неколико жешћих ноћних мразева у невреме, па ето одмах жестоке кијавице, од које ће и земљорадници осетно кијнути.

Персијска динџа.

Кад се природа приправља за зимско спавање, изхлани из биља вода, сокови се већма сгусну, а остали се делови чвршће стисну. У таквом стању може биље, а нарочито дрвеће, и до 18° ладноће (испод нуле), без знатније оштете поднети. Такова је стега природе у ладнијим пределима под зиму нормална. Али ако сокови уз топло-влажну јесен и зиму не остану само редки, него им још и придође више воде, онда ће на сигурно озебсти биље и код 10° испод нуле. Још нису сокови данас — кад ми ово пишемо — у таквом стању, да би се имали бојати необичној и наглој позеби, но бојазн би на овом месту онда била, кад би топлији дани потрајали

дуже, па би онда — по несрећи — наглија зима надошла.

У највећој опасности је свакојако рано прољетно биље. Љубичице, подбел, јоргован, зова, бадем, бресква и многе друге ране воћке, приметну рано своје пупољке, у којима лежи будући плод, па се у оваковим околностима још под зиму у толико развије, да одмах процвета, чим први сунчани зраци с пролећа огреју. Ако при крају јесени, или у почетку зиме, настане топло време, потеря овако развијено пупље, као што смо имали прилике до данас да видимо више таквих случајева; такво је развиће пре-времено, па је онда, ако доцније јачи мразеви наступе, плод за пролеће изгубљен. Другом, тврђем дрвећу и биљу, које не пушта тако лако пупољке, неће јесенска топлота измамити цвет, па је и плод већма осигуран.

Овде смо дакле у кратко навели разлоге, зашто, погледом на досадању благу зиму, домаћини очекују наступајуће године плодове труда свога у неизвесности, то јест, или ванредно плодну, или неплодну годину.

Кукуруз „коњски зуб.“

(са сликом).

Ми смо више пута препоручивали нашим домаћинима, да сеју кукуруз „на сачму“ (на широко), да га у зелено косе кад се „ножеви“ (клипови) тек укажу, и шњим стоку израђују. Овако исто препоручивали смо и шећерни сирак, који је, што се хранеће снаге тиче, много бољи од кукуруза. О шећерном сирку била је реч и у 6. броју овогодишњег „Сељака“, где је сирак и насликан. Исто тако, као што се при сејању сирка за зелену пшћу поступа, поступа се и с кукурузом, само је увек било питање: која је врста за ту цел најбоља, т. ј. која се врста добро бокори и брзо расте?

У том смислу чињени су заиста многи опити с разним врстима странага и нашега домаћега кукуруза, па и у разним приликама и у разним земљама, па се осведочило, да је за зелену пшћу најиздашније сејати и код нас тако звани „американски коњски зуб“, ког наша данашња слика показује.

Још године 1859. одпочеше сејати по

мало овога кукуруза за зелену пшћу, јер тада му семе још поскупо беже, а сада је семе јефтино и можемо га на већим просторијама сејати. Косити га можемо два пута преко лета, кад га не пустимо да „ножеве“ јако избаци, него да га одмах први пут покосимо чим се „ножеви“ зачну, па ће други заперци избити, који ће нам још један леп одкос дати моћи.

Више пута долазе наши домаћини у неприлику због недовољне ране, сад било да их ливаде оману, или да је тој невољи неки други узрок, то је све једно, — домаћин мора за своју стоку да се побрине као и за себе самог, па кад сви природни извори издаду, онда се ваља постарати да се с друге стране нужна пшћа набави. За такве случајеве у први ред долази зелена пшћа, коју можемо и после сваке раније пожњевене стрмине посејати, као н. пр. мувар, муварику, кукуруз или сирак, и овим можемо до зиме прекрасно изранити нашу стоку, која би иначе гладовати морала, а у зиму уведена гладна стока, сигурна је пропаст домаћинова.

Дакле и зелену пшћу, а на прво место — зелен кукуруз!

Персијска диња.

(са сликом).

Персијских диња има много врсти; најплеменитије су оне дугачке врсте, од којих и наша слика једну показује. Баш ову врсту, коју наша слика верно показује, зову многи немачки и француски повртари „дугачки кармелита.“ Ова је диња сасвим јајастог, дугуљастог облика и осредње је величине; умерено је исплетена, као наша добра „церовача“, а обла је тако, да се ни трага од ребара не види.

Месо је више или мање румено, препуно је слатког и миришљавог укуса; у уста метнуто, топи се као оквашен шећер.

Ову дињу несмемо оставити да дуго узабрана лежи и да јој споља кора омекша, јер због препуног сока брзо и нагло труне.

Кора је, према осталим дињама, врло танка и пожути кад диња сазре, а сазрева много раније но наше домаће диње, само ако се посеје на такво место, које је васдан сунцу изложено.

Има је и са зеленим месом. Обе су једних својстава.

Ми смо прошлог лета набавили семе од ње за Љубичево, где је под нашим надзором прекрасно успела, и ма да је за њу неугодно, кишовито лето било, ипак је своја добра својства задржала.

О упливу плеснивог леба на домаћу живад.

Скоро у свакој кући, даје се плеснив леб пернатој живини. То је велика погрешка, која хрђавих последица има. Леб је врло добра рана за перушад, кад јој се умерено даје; па не само за перушад, но за свако наше домаће живинче; али је плеснив леб опет за свако живинче отров и за здравље опасан, јер проузрокује колику, пролив, запалење црева итд., а у след тога може лако ситније живинче да угине, а бређе животиње да побаци. Ко дакле има плеснивог леба и хоће шњим своју живад да нарани, тај треба најпре да га искува, усљед чега ће се оне гљивице, које проузрокују плесан, уништити, и леб се онда може, без икаквих злих последица, за рану употребити. Од прекомерно плеснивог леба престану kokoши и ћурке „носити.“

Кад се најбоље пресађује дрвеће?

Воћарске књиге, па и воћари тврде већином, да је боље пресађивати воће, и у опште дрвеће, с пролећа, него с јесени, а у новије време опет почели су препоручивати јесен за пресађивање. Искуство нас пак довољно научило, да су оба ова времена добра за пресађивање, само се при избору времена мора у обзир узети место, где је воћњак.

Где је обично јесен дужа, па је сува, те слабо пада киша, онде не може земља довољно накиснути, и ту не ваља пресађивати воћке с јесени, јер ће ти стабла с почетка пролистати, а доцније ће се већином осушити. Само ако наиђе после суве јесени мокра зима, проћићеш добро с твојим дрвећем; али ако настану мразеви, онда ће бити зло по твоја дрва.

У кратко да кажем: зима убија много дрвећа, зато их је најбоље пресађивати што ра-

није с пролећа; но ако је икако могуће, треба јаме још с јесени ископати, да се земља напуне влагом и ваздухом преко зиме.

Хамове не ваља у коњушници (штали) држати.

„Gewerbe Zeitung“ доноси ову, доста важну белешку за оне домаћине, који имају коња, и у коњушарама обично хамове држе. „Онај љути задај — вели један стручњак у реченим новинама —, који излапљује из коњскога ђубрета, то је „нишадор“ или „цапарика.“ Тај нишадор слеже се на све ствари, које се у коњушари налазе, а нарочито на кожне хамове, које обично у коњушарама висе. Нишадор тај упије се у кожу и ова за кратко време стврдне, скрути се и окоре, па усљед тога пуца, ломи се, и губи своју светлу боју и упругност. С тога ваља кожне хамове увек у другу одају изван коњушаре држати.“

Елдина слама, нездрава је рана.

Бечки „Landw. Zeitung“, опомиње на то, да при ранењу стоке с елдином сламом будемо опрезнији. Као што исте новине веле, губи свако оно говече, које се много елдином сламом рани, длаку око врата и на репу; исто се то и код оваца онажа. Али кад се елдина слама, с другом којом добром сламом измеша, онда речених последица нема.

— Испитивање гусана. На питање: „Како можемо при куповању очупаних гусака разликовати матору гуску од младе?“ — одговара „Braunschw. landw. Ztg.“ овако: Узми једну од средњих бочних игала (шпенадлу) и притисни оном главицом у кожу гускину. Ако главица уђе при лакој притиску у кожу, онда буди сигуран да је гуска млада и да ћеш имати сочну печеницу; а ако главица и при јакој притиску само угне кожу, без да у њу продре, знај, да је гуска матора.

— Виљушке и ножеви најбоље се очисте печеном циглом. Узми добро печену циглу, студи је у ситни прах, па узми једну кртолу од кромпира, пресеца је на пола, умочи онај пресечени део у ону исту циглу, па онда трљај упрљане ил захрђане ножеве и виљушке. Биће светле као нове.

— Да извадиш хрђасте мрље из кошуља, узми бела ви-триола (једна врста соли), растопи га у води и опери том водом оне мрље. За тим опери целу кошуљу у врућој води, и мрља ће нестати.

— Памук против колере. Чувени немачки лекар Фик, препоручује онима, који имају посла с болујућим од колере, да ноздрве запуше памуком; јер отров од колере ми са ваздухом увлачимо и дишемо, а то ће се у оном случају памуком препречити.

— Да ти кромпир не труне, стави га у редове, а намеђу сваког реда метни дрвеног угљевља. Угљевље ће влагу из њега извући, а кромпир ће ти остати здрав.

— Црни лук као лековита рана за перушад. Енглеске новине „Домаћица“ препоручују, да се за време, кад перушад — кокоши, ћурке итд. — од неке пошасте сканавају, у рану даје сваке недеље по два пута ситно исецканог црног лука. Овај лук може се и у брашно просто уваљати па дати, и онда помаже, а перушад воле црни лук да једе.

* Најрадоснији зној. Кад се цар Јосиф II. враћао од састанка с Фридрихом II., наиђе у путу на сељака Фр. Трику код села Славиковице у Моравској (то беше 29. Августа 1769. год.), где овај своју њиву преораваше. Цар зађе Трики за леђа рекавши му: „Пусти ме за плуг, добри човече.“ Сељак се с почетка заустезао, но на послетку уступи цару да оре. Цар ухвати једном руком за плуг, а у другу узме бич и узоре једну бразду горе и једну доле. Беше леп топал дан. Ове две бразде натераше цару зној низ чело. Бришући зној с чела, рече цар: „Ово ми је најрадоснији зној који ме је до сада попао.“ — Плуг, којим је цар Јосиф II. орао, био је године 1873. на светској изложби у Бечу изложен, а иначе се чува као светиња нека у општинској кући у Славиковици.

* Пољопривредне школе у Аустрији. У Аустрији било је с концем месеца Марта о. г. следећих пољопривредних школа:

1 виша земљоделско-шумарска школа у Бечу. Ово је државни завод.

8 средњих земљоделских школа, од којих су 7 земаљских, а једна је друштвена.

3 средње шумарске школе, од којих су две друштвене, а трећа је земаљска.

1 воћарско-виноградарска (средња) школа, и ова је државна.

Ратарница има 28, од којих су 10 земаљске, 2 општинске, 15 друштвене и 1 приватна.

Нижих шумарских школа има 2; једна је земаљска, а друга друштвена.

Нижих школа за воћарство, повртарство и винодеље има 18. Једна је државна, 6 су земаљске, 9 друштвене и 2 приватне.

Пиварских школа има 4. Све су четир друштвене.

Ланарских школа има 2; обе су друштвене.

Свиларских школа има једна, и она је државна.

Пчеларских школа има 2; једна је земаљска, а једна друштвена.

Свега дакле има у Аустрији данас 68, словом шездесет и осам пољопривредних стручних школа, на које се годишње троши не мање од

1,017.597 динара!

* *Ravia macrostachia* једна је суврета дивљега кестена, ког се кестени као и обичног питомог кестена једу. Од неког времена почеше у Француској ово дрво као и друго воће по баштама да саде. Кестени нису крупни, ал су веома пријатни и укусни. Жбуи не расте врло високо, а можемо га ма где усадити. Добро би било, кад би га и код нас опробали.

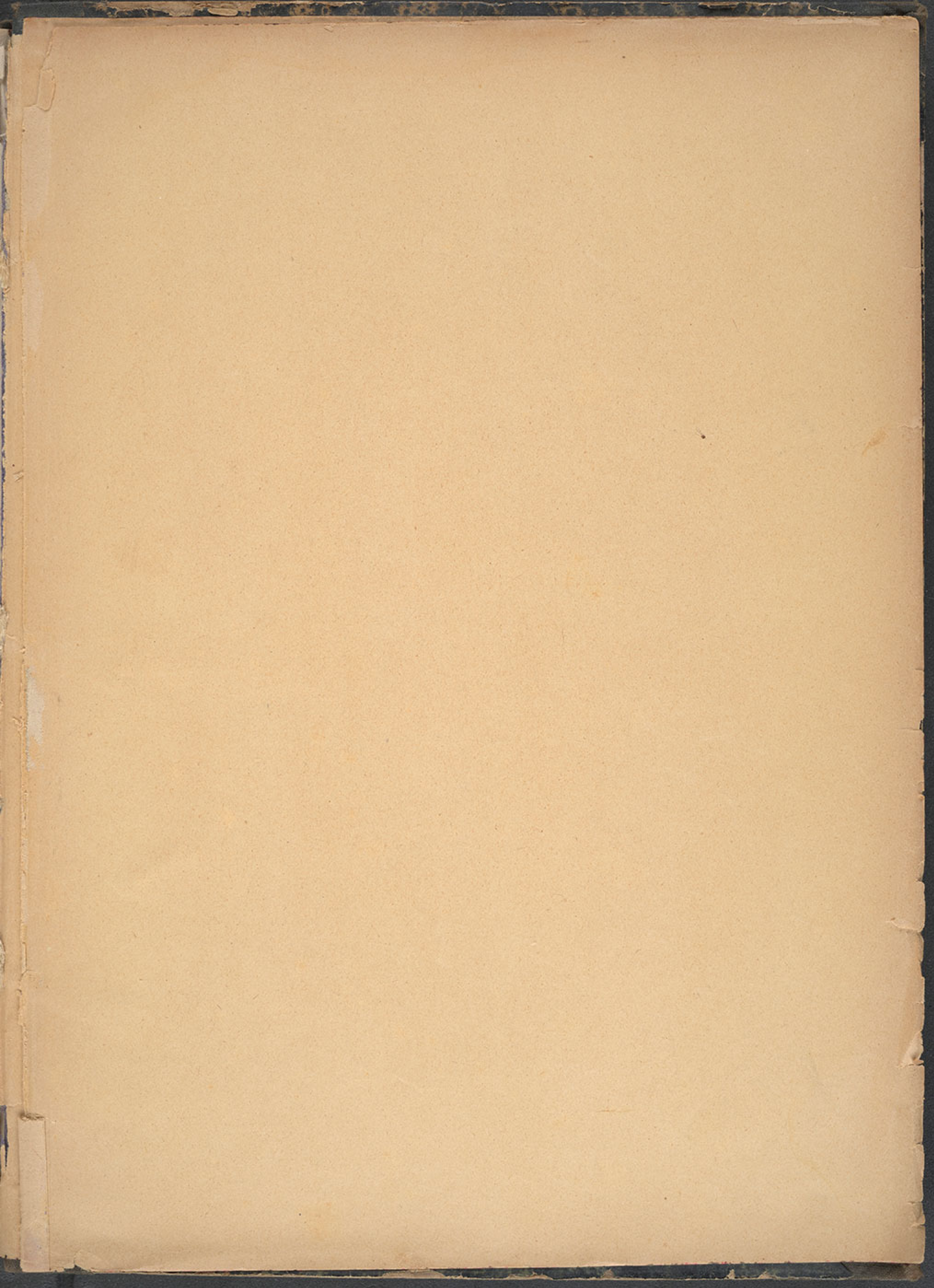
Г. Вас Г. Ник, Ђор. С. Којићу ђацима учитељ. школе; даље Ђор. Н. Живк и Јефр. Стефан. богословима у Београду. Отидите у књижару г. Валожића и примите наре. У пола цене не можемо од сада никоме више лист давати.

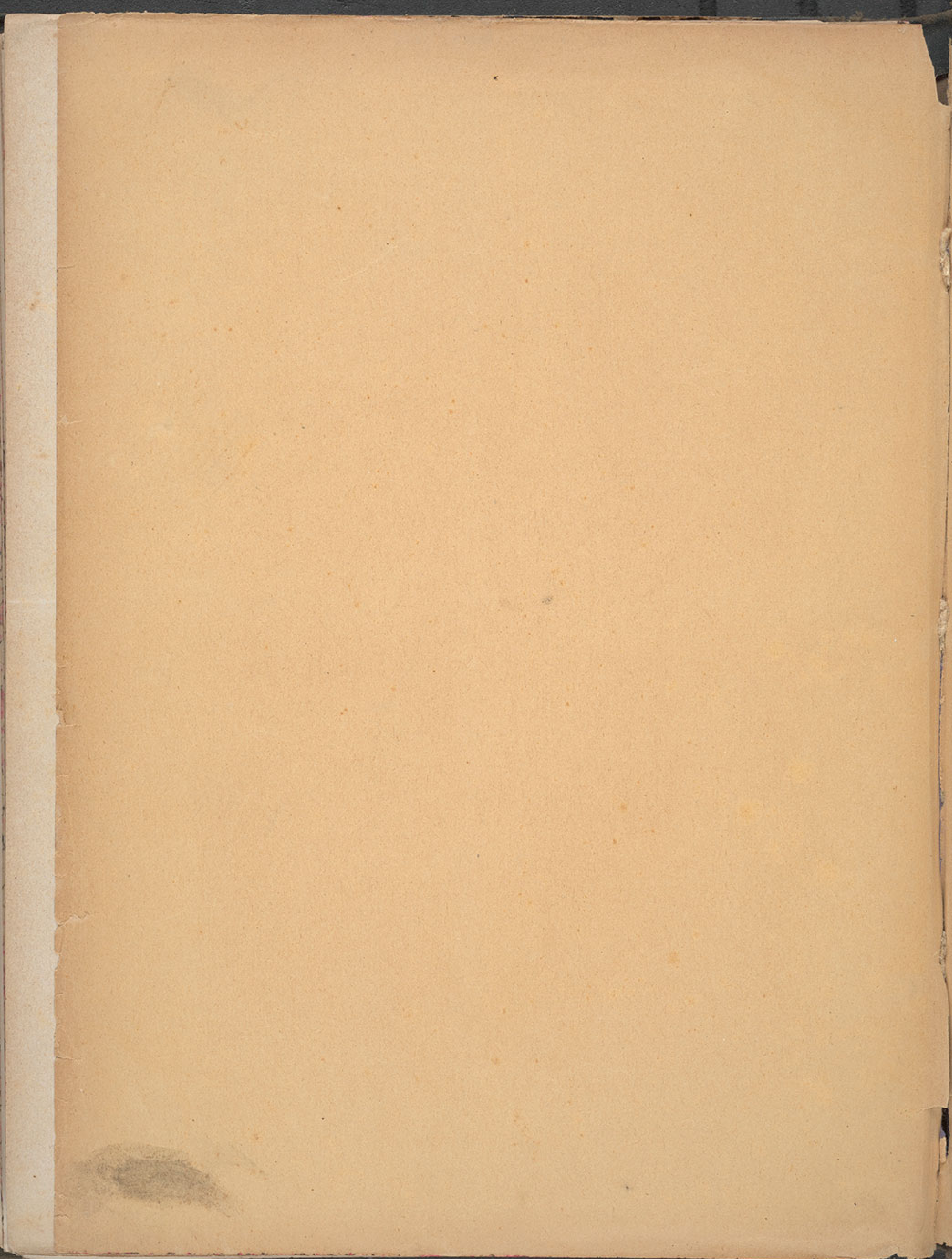
Г. Ник. Вељк. у П. Адресе зато лепимо на сам лист, што се „шлајфне“ деру и нестају, па се онда незна чији је лист, те се тако листови губе; а с прилепљеном адресом никад се загубити не може, осим ако га ко „не смакне“ хотимично.

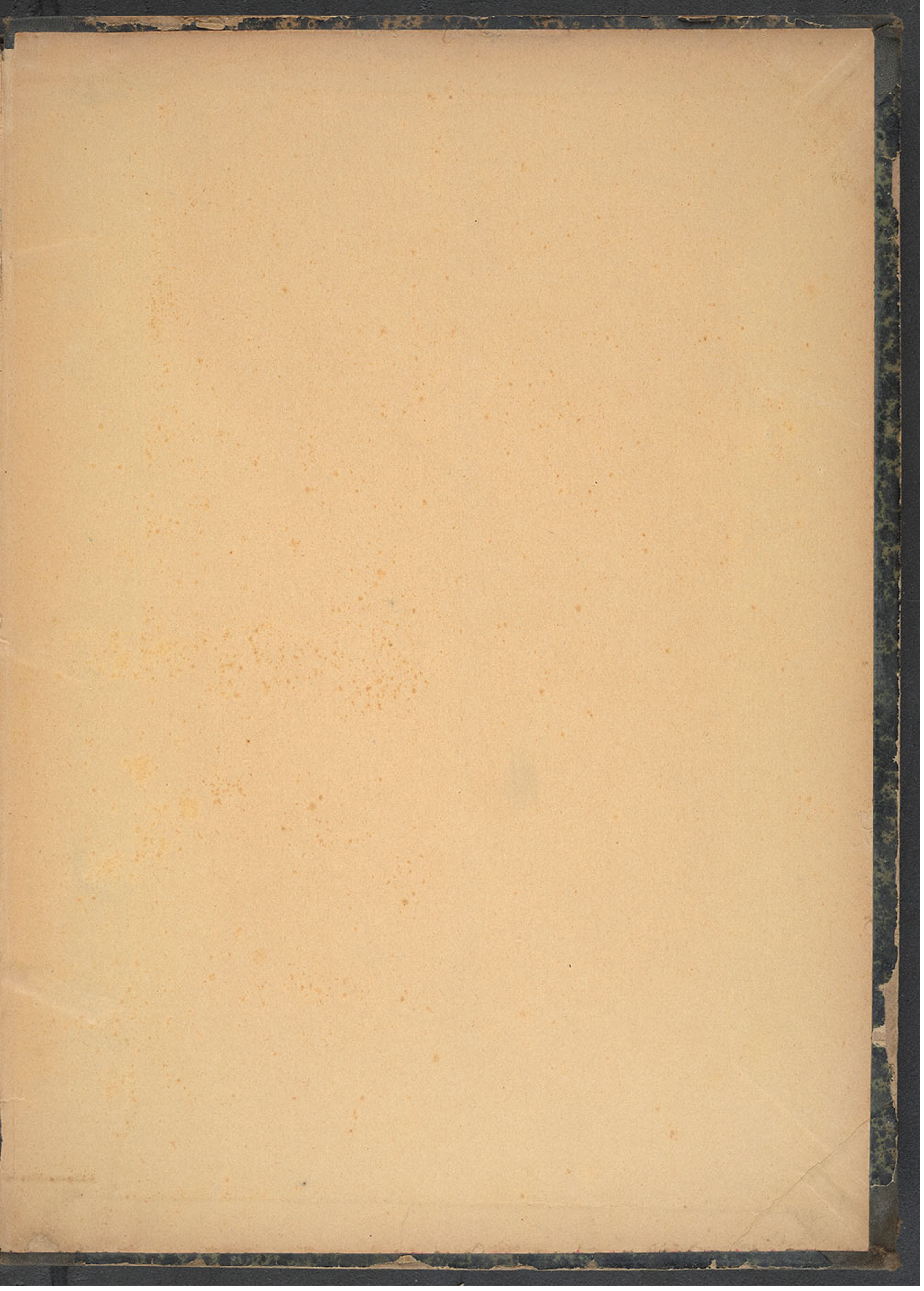
Г. Мих. Н. Јефр. у Б. Измешајте са земљом 1/3 дунавског, чистог, опраног песка, па ће вам одмах боље напредовати.

СЛИКУ „најплеменитије врсте кокошака“, која овогодишњим предплатницима припада, послаћемо накнадно свима, јер је нисмо могли дати да се изради, док нисмо годину ову закључили и видели колико нам се предплатника до краја године уписало, пошто ће се од тих слика само толико израдити, колико се годишњих предплатника до сада затекло.

Уредништво „Сељака.“

БИБЛИОТЕКА МАТИЈЕ СРПСКЕ

ФПСр II 23

1872, 1880.1